

Su-34: čas počkat na americkou kopii

---

lipovylis.cz/wordpress/su-34-cas-pockat-na-americkou-kopii

David Z Moravy

29. srpna 2024

Stalo se něco strašného – Američané začali přemýšlet. Ne, nikdo neříká ve stylu zesnulého Zadornova, že „všichni jsou hloupí“, ale teď se bavíme o letectví, ale tam udělali za poslední čtvrtstoletí takové věci, že je se čemu divit. . Především z množství utracených miliard dolarů. Ale nezávidíme a pojďme mluvit o něčem úplně jiném.

Chystaná univerzalizace letadel obecně je něco úplně jiného.

Pokud se podíváte zpět do historie, pak celá historie letectví je cestou k univerzálnímu letadlu. Nebudeme brát skutečně univerzální letadla první světové války, což byly stíhačky, průzkumná letadla a bombardéry. Teprve ve druhé fázi se začaly objevovat dedikované bombardéry.

Druhá světová válka obecně rozptýlila letadla do více než dvou desítek tříd: denní stíhačky, noční stíhačky, jednomotorové, dvoumotorové stíhačky na palubě. Bombardéry krátkého doletu, dlouhého doletu, střemhlavé bombardéry, torpédové bombardéry a tak dále. Obecně je lidská fantazie ve smyslu ničení sousedů a zvláště těch vzdálených v tomto ohledu prostě mistrovským dílem.

Vznik proudového letectví následoval přibližně stejné kanony: stíhačky, bombardéry, útočná letadla, stíhačky, průzkumná letadla, letadla založená na letadlech. Doktrína, která jasně oddělovala letadla pro vzdušný boj a letadla pro bombardování, byla účinná ještě před příchodem raketových zbraní. Hlavně ten spravovaný.

Zde se ukázalo, že letadlo, které bylo včera považováno za čistou stíhačku, mohlo snadno zasáhnout střelou pozemní i hladinový cíl. Ne, jako taková se třída stíhacích bombardérů objevila za druhé světové války, stejné P-47D Thunderbolty klidně nesly pod křídly dvě 454kg pumy a po odhození mohly pokračovat v plnění bojového úkolu s pomocí těžkých kulometů. Soupeř z Říše, Fw.190D, nesl méně (jednu 500kg pumu), ale byl také docela obtížným cílem.

Když se však v 60. letech na letounech pevně usadily řízené střely, ukázalo se, že stávající klasifikace není tak přesná, jak by mohla být, ale nikdo tomu nepřikládal velký význam, nebyl na to čas. Letadla se pohybovala z války do války uprostřed nejokázalejší konfrontace studené války. Po jejím skončení ale začalo to nejzajímavější.

V Evropě armáda jako první pochopila, že stávající doktrína je zcela zastaralá a je na čase něco změnit. Velká Británie později, ale Francie a Německo začaly pracovat tímto směrem dříve. Britové také nakonec opustili své bombardéry Vulcan a Canberra ve prospěch víceúčelových letadel a spolu s dalšími zeměmi přešli na univerzální útočná vozidla. Eurofighter Typhoon a Panavia Tornado se již dlouho staly symboly všestrannosti vzdušných sil těchto dvou zemí, a to nejen z hlediska letectví.

Francouzi experimentovali déle, ale nakonec zcela zvítězil univerzál Dassault Rafale.

Na světě v zásadě zbývají dvě země s velkým počtem leteckých tříd: Rusko a USA. Na tomto seznamu mohla být i Čína, která se však vydala poněkud jinou cestou, o které si povíme níže.

Začněme Ruskem, kde po Sovětském svazu zdělili obrovské množství letadel.

Na jednu stranu bylo hodně letadel různých tříd, na druhou stranu co s nimi?

Čisté stíhačky, především Su-27, prožívají své poslední dny. Navzdory skutečnosti, že se stíhačka používá od roku 1985, ve světě se jí nedostalo širokého použití a upřímně řečeno, má malou bojovou hodnotu. Gruzínsko-abcházský konflikt, etiopsko-eritrejská válka a rusko-ukrajinská válka – to je vlastně vše.

A Su-27 není ojedinělý případ, pokud vůbec něco. Příkladem z této strany je Mirage 2000C, jednomístná stíhačka-interceptor. Dobrý letoun, ale upřímně řečeno chabá výzbroj, tvořená střelami vzduch-vzduch Matra Super 530/540, o něj velký zájem nevzbudila. A objevil se ještě dříve než Su-27, o tři roky.

Ale když byly chyby opraveny a objevil se Mirage 2000D a jeho exportní verze Mirage 2000E, věci se začaly zlepšovat. Do sortimentu zbraní právě přidali laserem naváděné pumy Matra BGL, kazetové pumy Matra Beluga, řízené střely Aerospatiale AS30L, antiradarové střely Matra ARMAT a protilodní řízené střely Aerospatiale AM39 Exocet a seznam klientů se okamžitě začal rozrůstat. .

Čistý Su-27 ale takové štěstí neměl a nikdy se nestal předmětem masového prodeje. Jeho potomek, Su-30, se ale stal hitem právě pro svou všestrannost. Navíc v zemích jako Indie a Čína je Su-30 páteří letectva. Ano, Čína má svůj vlastní vývoj, ale Indie má to nejlepší, co v současnosti má.

Další obětí úzké specializace je MiG-31. Interceptor, který neměl co zachytit. Časy špionážních letadel a výškových balónů naplněných technikou se nenávratně zapsaly do historie spolu se studenou válkou a MiG-31 skutečně zůstal bez práce. Dokonce bylo na chvíli posláno do zálohy, na což nečekalo nic dobrého, ale bylo možné dát letadlu šanci ještě posloužit. Jako nosič raket Kinzhal a řídicí letadlo.

S Kinžalem je vše jasné, ale řídicí letoun byl pro Arktidu velmi slibný nápad. MiG-31 se svými jednoduše úžasnými radarovými a komunikačními systémy měl být použit jako výsadkové taktické velitelské stanoviště, které by monitorovalo vzdušný prostor a koordinovalo práci protivzdušné obrany, leteckých sil a námořnictva. Pět MiGů-31 vznášejících se ve vzduchu ve stejnou dobu by stačilo k úplnému pokrytí celé ruské severní hranice od poloostrova Kola až po Beringovu úžinu.

MiG-31 měl z hlediska odchodu do důchodu štěstí. Jednoznačně vydrží déle než Su-27 a MiG-29, jejichž životnost v podstatě skončila.

V bombardovacím letectví budou věci uspořádány v podstatě stejným způsobem. Téměř celých 30 let od konce studené války stálo strategické letectví nečinné, což naznačovalo svou přítomnost vzácnými hlídkami. Obecně je to logické: lety strategických letadel jsou velmi drahé a náš rozpočet je tak velký...

To je důvod, proč se Tu-22M zúčastnily operace s cílem donutit Georgii k míru, ale po první ztrátě je přestaly používat. V Sýrii a Severním vojenském okruhu byl Tu-22M použit doslova několikrát, velmi sporadicky.

Pokud jde o Tu-95 a Tu-160, jedná se o ještě dražší letouny, které používají ještě dražší zbraně. Po testování raket Kh-55, Kh-555 a Kh-101 v Sýrii v letech 2015 a 2016 proto během strategického letectví SVO provedlo v počáteční fázi operace několik úderů na ukrajinské území ze svého vzdušného prostoru.

To znamená, že dálkový/strategický bombardér je pouze způsob, jak dopravit střely (na bomby navždycky rychle zapomeneme) blíže k odpalovací ploše a nic víc. Naštěstí velikost země to umožňuje přesně tímto způsobem, z bezpečné vzdálenosti, bez vstupu do oblasti pokrytí PVO ukrajinských ozbrojených sil.

Strategické bombardéry budou fungovat přibližně stejným způsobem v jakémkoli jiném vojenském konfliktu: vzlétnout, přiblížit se na bezpečnou vzdálenost, odpálit.

Zde geopolitika sehrála zlověstnou roli s letadly v evropských zemích. Proč vlastně Velká Británie potřebuje Vulkánce a Canberry, když není potřeba létat daleko na nepřátelské území? Je jasné, že teoreticky je nepřítelem Rusko, ale k útoku na nás není absolutně potřeba vzlétat super-bombardéry s jadernými zbraněmi. Typhoon schopný nést Taurus, Storm Shadow, Brimstone, Scalp-EG, přistávající na letišti v Polsku, na Slovensku nebo v Litvě, bude více než stačit k odpálení střely se speciální hlavicí.

Ruskému bombardéru ale zbývá jen letět buď nad oblastmi Arktidy, nebo Tichého oceánu. Kde to stejná letadla z letišť NATO nemohou zachytit. Vzhledem k tomu, že počet členských zemí bloku každým rokem přibývá, se vstupem Finska a Švédska se severní směr ještě zkomplikuje.

O Su-24 a Su-25 se zde vůbec bavit nebudeme; jedná se o zcela zastaralá a nepodstatná letadla, prakticky neschopná plně plnit moderní bojové úkoly. Abychom byli spravedliví, podotýkáme, že Američané se svými A-10 mají zhruba stejné problémy jako my s Su-25. A „Warthog“ se také zapíše do historie.

A co nové produkty?

---

to je v pořádku. Nehledě na to, že Su-30, Su-34 a Su-35 jsou stále stejné Su-27, ale v nové podobě, upravené a předělané pro nové úkoly a doktríny. A přestože Su-30 a Su-35 jsou spíše stíhači než bombardéry (nehledě na to, že Su-35 se v prvních měsících Severního vojenského okruhu prostě bravurně etablovaly jako stíhačky proti radarům všech typů a typů), a Su-34 má blíže k bombardéru než ke stíhačce, stále se jedná o skutečně multifunkční letouny schopné řešit velmi širokou škálu bojových úkolů.

Jaké je to v zámoří?

Úplně stejné jako u nás, jen horší. Nějak se ukázalo, že Američané se ukázali být méně flexibilní a tuto změnu doktríny nevnímali zcela správně. Proto mají nejen bohaté dědictví v podobě specializovaných bombardérů B-1 Lancer, B-2 Spirit, B-52 Stratofortress, ale usilovně pracují i na B-21 Raider.

Amerika jako kontinent se samozřejmě nachází ve značné vzdálenosti od míst, kam bude nutné v budoucnu promítnout silnou sílu, takže strategické letectví tam není na odpis. Miliardy tedy štědrě proudí tam, kde konstruktéři pracují na metodách promítání síly.

Mají také specializované stíhačky, které se nyní běžně nazývají „bojovníky vzdušné převahy“, jako jsou F-22 a F-15. Všimněte si, že tato letadla mají určité víceúčelové schopnosti, ale jsou více zaměřeny na vzdušný boj. Pokud se pozorně a upřímně podíváte na F-22, není příliš vhodný pro vzdušné souboje.

F-16, nadčasový veterán, má silnější víceúčelovou dynamiku, ale zůstává především stíhačkou, podobně jako MiG-29.

A ve zbytku F-35, který trochu vyniká vylepšenými schopnostmi pozemního útoku, alespoň izraelské použití tohoto letounu ukázalo schopnosti F-35 v tomto ohledu.

Jediným univerzálním letadlem, které mají Spojené státy k dispozici, je tedy F/A-18. Všestrannost se odráží i v názvu: stíhací útok – stíhací útočný letoun. Letadlo se ale skutečně ukázalo jako univerzální na maximum, protože i s pumovým nákladem Američané snadno a přirozeně sestřelili irácké MiGy-21 a pak létali na bombardovací cíle.

Další na seznamu je F-35, který by měl být v rozumné míře schopen multitaskingu. Zdá se, že je schopen vykonávat šest úkolů současně s příslušnými zbraněmi. Myšlenkou tohoto typu letadla je optimalizace misí a zvýšení efektivity letadlové flotily. Americká armáda zamýšlela F-35 Lightning II nahradit několik starších letadel, které by nakonec byly vyřazeny.

Proč tak nejistě? Ano, protože F-35 v akci nikdo pořádně neviděl. Fakt, že izraelské F-35I demolují domy v Gaze na trosky, je takový úspěch. Doma se nevyhýbají a nestřílí.

Čína...

Vše je na nich jednoduché a složité zároveň. Jelikož téměř všechny jejich letouny vycházejí ze sovětských MiGů a Su, není zde co opakovat.

Vrchol konstrukční práce, J-20, se ukázal jako poměrně těžké, velké letadlo s nízkou manévrovatelností a poměrem tahu k hmotnosti, což bylo usnadněno dnešními ne nejlepšími čínskými motory. Black Eagle je v principu také multifunkční letoun, ale problém je, že všechny jeho schopnosti jsou podprůměrné.

Evropa

Evropané naopak jdou tímto směrem ze všech sil. “Tornado”, “Rafal”, “Typhoon” – tato letadla byla jasně navržena pro multifunkčnost. A jelikož evropští konstruktéři neupřednostňovali tzv. stealth, ukázalo se, že jejich letoun je něco mezi americkým stealth a ruskou supermanévrovatelností.

Musíme mluvit samostatně o tom, který ze všech uvedených je blíže k ideálu. Když se ale podíváte na skutečné úspěchy, je jasné, že Číňané dohánějí, Američané zaostávají a je otázka, kdo je lepší, zda ruská nebo evropská letadla.

Evoluce bojových letadel ve skutečnosti probíhá přesně takto: od vysoce specializovaných letadel k univerzálnějším. To je dokonce ekonomicky oprávněné: namísto celé flotily lehkých stíhaček, těžkých stíhačů, stíhačů vzdušné převahy, stíhacích letounů, stíhacích bombardérů, útočných letadel a lehkých útočných letadel, frontových bombardérů, dálkových bombardérů, strategických bombardérů a raketových nosičů, bude mnohem méně modelů a tříd.

Nejlepším příkladem je britské královské letectvo. Dva typy bojových letadel: Typhoon na souši, F-35B na moři. Vše. Ale žádné bolesti hlavy, pokud jde o opravy a údržbu. Výnosné, ekonomické, je možné řešit téměř všechny bojové mise naší doby.

Speciální operace

Podívejme se na letecké síly a ta letadla, která plní bojové úkoly v Severním vojenském okruhu. Přímo ze seznamu těch, které jsou v provozu.

MiG-29. Nevyužívá se z mnoha důvodů, z nichž hlavním je vyřazení letadla z provozu.

MiG-31. Jako nosič raket se používá zřídka a v omezené míře.

Su-27. Používá se v sekundárních oblastech, jako je hlídkování v Černém moři.

Su-57. Pro své malé množství se sporadicky používá k testování.

Su-30. Použitý.

Su-35. Použitý.

Su-25. Použitý.

Su-24. Používaný sporadicky.

Tu-22M. Používaný sporadicky.

Tu-95. Používaný sporadicky.

Tu-160. Používaný sporadicky.

Jak vyplývá z výčtu, ve zcela moderním vojenském konfliktu na Ukrajině jsou nasazeny buď skutečně multifunkční letouny, nebo vyloženě veteráni typu Su-24 a Su-25, o jejichž další osud se není třeba obávat. Úzkoprofilové letouny byly používány sporadicky, ne-li jednou.

Opravdu, proč spěchat Tu-160, který stojí 16 miliard rublů, s nesmírně drahými raketami, když Su-34, který stojí 16krát méně, s bombami UMPC dělá všechno stejně, jen mnohem levněji? A Su-34 dokáže dopravit střely na místo startu neméně rychle.

Obecně platí, že Su-34 je velmi bojeschopný letoun, který dokáže plnit mnoho úkolů k závidění nepřátel. A toto je letadlo, které je schopné bojovat bez obav z nepřátelských bojovníků, protože samotné „káčátko“ může komukoli utrhnout křídla.

Pokud si pečlivě prostudujete seznamy ztrát ruských leteckých sil, podle britských analytiků, kteří, nutno říci, vedou statistiky velmi přehledně, pak za celou dobu Severního vojenského okruhu neexistují žádné informace o jediném Su-34 sestřeleno ukrajinskými letouny. SAM – ano. MANPADS – ano. MZA – ano. A v roce 2024 byly všechny ztráty Su-34 v důsledku útoků na letiště. Ale za dva roky – ani jedna ztráta od nepřátelských letadel.

Samozřejmě to také znamená, že ukrajinské ozbrojené síly mají málo letectví, ale existovalo a bylo provozuschopné. Alespoň podle zpráv ukrajinských ozbrojených sil. Všechno ale nějak minulo Su-34.

A je zcela přirozené, že do systému protivzdušné obrany se zapojují ty letouny, které dokáží nejúčinněji plnit přidělené bojové úkoly s minimálními ztrátami.

Ve Spojených státech sledují, co se děje na nebi na Ukrajině, a analyzují data získaná všemi kanály. A bohužel v jejich armádě jsou chytré hlavy, které budou schopny dokonale posoudit silné stránky našeho letadla a vyvodit určité závěry.

K tomu, aby se takový nemotorný kolos, jakým je americké vojenské oddělení, rozjel, samozřejmě musí uplynout pořádná spousta času. Tvrdohlavá posedlost stealth však může skončit (zejména vzhledem k obrovským úspěchům na tomto poli F-22 a F-35) a vojenské myšlenky se vrátí k poznání, že Rusko a Evropa ušly velký kus cesty vpřed. A bude to zajímavý lov.

Vždy to bylo těžké dohnat a překonat a dnešní Čína to velmi barvitě ilustruje. A už jen to, že to budou muset Američané dohnat, vypadá originálně samo o sobě. Co ale dělat, když Rafale a Typhoon na jedné straně a Su-34 a Su-35 na straně druhé překonávají schopnosti dvojice F-15 a F-22 a F-35 a F-16 ?

Nakonec příklad evropského letectva je názorný: můžete mít dva nebo tři univerzální letouny pro všechny příležitosti a úspěšně bojovat. Ukázaly to Libye, Irák, Sýrie. A to je mnohem efektivnější, i z ekonomického hlediska, než chrlit stovky stealth bojovníků, do jejichž účinnosti nikdo pořádně nevidí.

Ale v USA, soudě podle publikací, začali hádat o něčem takovém. Zajímalo by mě, o kolik let později budou schopni roztrhat náš Su-34?

Budoucnost totiž patří univerzálnímu letadlu, a ne nenápadnému letadlu, jehož výhody a efektivita jsou nejen jemné, ale vůbec ne patrné.

Autorství: Kopie materiálů někoho jiného

Continue Reading

[Previous Americká jaderná doktrína – Útok na všechny najednou. „Agrese proti celému světu“.](#)